

Tudi bankovcu se je milo zdelo naše petje, poskakoval je v listnici, in moral sem ga kletarju izročiti, ki ima večo ječo kakor jaz za take poredne stvari; tudi ni tako mehkega serca, da bi jim puščal otroško voljo, vedno romati po svetu. Pa tudi kletarju je ušel moj bankovec, ko je čez malo trenutkov nekemu dijaku zmenjal več bankovec.

Ta dijak je bil izvoljen, da bankovcu pot pokaže med brate Slovence. Vesela je ta pot bila bankovcu, žalostna dijaku. Pervi nastopi prvo veliko potovanje med ljudi brez skerbi in strahu, obdarovan z vsem, kar potrebuje za izpolnvanje svojih namenov; dijak pa je prišel na Dunaj iskat višega poduka v poklicu in v stanu, ktereга si je izvolil po dolgem premissljevanju, in zdaj se mora domu vrniti, ker se je zmotil nad ljudmi, in mu je pot zaperta do višega uka. Njegovi starši so bili dokaj premožni, in upati je smel dijak vsaj nekaj pomoči od doma. Pa pri odhodu je oče rekel: Ljubi moj sin! ker si stan izvolil, ki ni po moji volji, ne dobiš od mene vinarja več. Čemu bi te zakladal, da bi izredil iz tebe goljufa in odertnika? Žal mi je, da sem te dozaj zakladal tako zastoj. Bratje in sestre so pa djale: „Več si že hiši pojedel in zapravil, kakor bodo znašale naše dote; ako ti oče še kaj pridajo, nam kratijo doto.“ Dijak pa se ni dal pregovoriti. Z malo denarjem in mnogim upanjem je prisopel v podonavsko mesto. Tu je denar potekel, srečni upi se pa spolniti niso hotli. Dunaj ni Ljubljana, in človek, ki bi se ogledal verlega dijaka, je na Duňaju bela vrana. Pisal in pisal je dijak domu po denarja, odgovora pa ni dobil, ker očetu, ki je že bil voljan nekaj poslati lačnemu sinu, so jele bližnje in daljne tete prigovarjati: naj ljubezen do sina pokaže, da ga nazaj privabi v domovino. Očetovska ljubezen je tedaj bila vzrok, da je moral sin brez denarja, ko ni mogel živeti ob zraku in prahu, slovó dal staremu cesarskemu mestu in visokemu Stefanovemu zvoniku; slovo je dal dijak izvoljenemu nauku, ktereга se je kdaj v mirni Ljubljani tolikokrat veselil; slovo je dal zlatim upom in svitlim gradovom, ki jih je bil sozidal: vsi sreči, ki jo je mislil vživati po trudu malo let, je dal slovó za vekomaj. Molcé je sedel dijak in solzica mu je igrala v očéh, ko je hlaçon zavriskal, in ga v burnem teku odpelja od zibelji modrosti in sreče, h kateri ga več nazaj ne bo pripeljal.

Med tem, ko je vozovlak sopel skozi pusto polje okoli Dunajskega novega mesta, in se vil pod zemljo in nad brezni v lepem Semeringu, ali kakor je nekdo slovenski rekel: po Severniku, ki je večna priča človeške terdne volje in umetnosti, sta bankovec in njegov nositelj premissljevala, kolik upliv ima denar v omiki sploh, posebno pa v voliti poklica in v odgoji sleherneга človeka. Kdor hoče visoko stopnjo omike doseči, kdor hoče v učenosti sloveti in vživati čast in slavo med ljudmi, katerim je s svojo modrostjo koristil, potrebuje dveh reči: dobre glave in denarja. Te dve neobhodno potrebni podlagi više omike niste vselej združene; mnogokrat mora dobra glava polovico moči tudi zato obračati, da denarja išče, in mož, ki ima denarja na kupe, bi včasih žertoval polovico denarja, da bi si glavo zboljšal in v omiki povzdignil, ako bi bilo mogoče. Dobre glave so, kakor premoženje, močno raztresene; tisti del človeškega rodú pa, ki se v velikem trudu živi, ki ne napaña samo telesnih moči, da po-

trebni živež zasluži, ampak tudi dušne, da premissluje in skuša, kako bi si z manjim trudom pridobil več in stanovitnejši zaslužek, rodi v navadi bolj prebrisane glave, kakor tisti del, ki pri obilnem premoženju živi brez skerbi za svojo ohranitev. (Konec prihodnjic.)

Mythologične drobtine.

(Po národnih pripovedkah naznanja Dav. Terstenjak.)

O lanu.

Vsakemu je znano, kakó zelo Slovenke lan čislajo. Ne bom govoril o umetnosti Slovanov, krasno platno tkati; samo to hočem omeniti, kar mythologija slovenska pripoveduje o lanu: Nar umaíše vedó bele žene z lanom ravnati. Polevajo ga o polnoči pri mesečnem svitu z nebeško roso, in kedar cveti, ga varujejo vsake vreimenske uime. Nobene delavkinje Slovenci tako ne čislajo, kakor teriljo, in tudi nobena tolikokrat in tako dobro jesti ne dobiva, kakor terilja. Lan je podoba marljive gospodínje, zato smejo le žene lan sejati. Ko je lan posejan, vzame mati nar mlajšega otroka, in ga visoko v zrak derži, klicaje: Tako visoko naj zraste lan! Stari lužiski Slovenci so častili posebno boginjo imenovano Připolnicea (Giesebrecht Wendische Gesch. I, 70), ktera je vsakega, kogar je srečala, učila rabe in pripravljanja lanú.

Pridnim gospodinjam so nekđaj bele žene lan vsejale, zrihtale, posušile, ga sterle in sprele in na zadnje klopek po noči skoz dimnik v hram vergle. Vsaka žena, ki je iz takega lanú srajco imela, je lahko porodila, in fant, kateri je tako srajco nosil, je bil na vojski varen vsake rane. Lan starih Slovanov so že Gerki častili. Pausania piše, da je v Attiki bila Atheni posvečena svetilnica, ktere nit (stenj) je bila iz Karpatskega lanú, in je imela lastnost, da ogenj ni ugasnil. Nekdanji Slovani so se nar rajši v platnene oblačila oblačili. Dio Kassij piše tudi o Panonih, da so platnene oblačila imeli, ktere so v svojem jeziku imenovali panuše (primeri ruski panja, platnena suknja, slov. ponjava, platnena ruha).

Slovenske narodne vganjke.

(Zapisal J. Vijanski.)

Prav je povedal uni dan gosp. Kračmanov, ki je djal, da so tudi vganjke verno ogledalo narodovega mišljenja in poslovanja, kakor so narodne pesmi, pregovori in pravljice. Ker je ravno zató naberanje in priobčevanje narodnih vganjk dobra in vredna reč, sem se tudi jaz že zdavno s tem pečal in nabral dosti obilen snopič narodnih zastavic po Štírskem in po Verhniki. Nate jih in berite jih za kratek čas, dragi bravci!

1. Lesen ključ, voden most, zverina je ušla, lovci so bili pa vjeti. Kaj je to? — Izraelci in Egipčani, ko so skoz rúdeče morje šli.

2. Svet ni vedil, gospod ni mogel, gospod je hlapec dal, hlapec je pa storil. Kaj je to? — Ko je Janez Kerstnik Kristus a kerstil.

3. Kaj kozarec ima, kar Bog nima? — Gospodarja.

4. Kaj je naj slajšega na svetu? — Spanje.

5. Kakó daleč zajec v hosto teče? — Dosedre, potlegrépa v n.

6. Pri nas imamo pušelje, da je od vsake sorte rož. Kaj je to? — Voščena sveča. (Dalje.)